

ZASTĘPCA PREZYDENTA
MIASTA POZNANIA

Poznań, 23.02.2024 roku
Znak sprawy: Or-II.0006.8.2024
Nr rej.: 21022400179

Pan
Grzegorz Ganowicz
Przewodniczący
Rady Miasta Poznania

Szanowny Panie Przewodniczący,

odnosząc się do otrzymanej pismem z 7 lutego 2024 r. prośby o opinię do przedłożonego przez Komitet Inicjatywy Uchwałodawczej Mieszkańców Poznania „Inicjatywa 1%” projektu uchwały (PU **32/24**) w sprawie wyznaczenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Poznania polegających na zachowaniu i powiększaniu terenów zieleni i terenów przeznaczonych pod małą retencję na terenie Miasta Poznania, uprzejmie informuję:

Projekt został pozytywnie zaopiniowany pod względem formalnoprawnym przez radcę prawnego Urzędu – pana Tomasza Witulskiego.

O opinię merytoryczną w tej sprawie zwróciłem się do podległych mi wydziałów oraz do Wydziału Budżetu i Kontrolingu z prośbą o przeanalizowanie zapisów projektu uchwały.

Na wstępie chciałbym podkreślić, że zagadnienie będące przedmiotem regulacji projektu uchwały, związane z zabezpieczeniem terenów zieleni, jest już tematem przewodnim strategii i programów rozwojowych przyjętych przez Miasto Poznań. Zaproponowane w projekcie uchwały rozwiązania są na bieżąco realizowane przez podległe Prezydentowi wydziały i jednostki, i wynikają między innymi z dokumentów strategicznych, takich jak: Strategia zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi w Poznaniu, Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu, Plan inwestycji gospodarowania wodami opadowymi na terenie miasta Poznania na kolejne lata (PIGWO).

W ramach Strategii zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi w Poznaniu podejmowane są działania mające służyć wzmocnieniu właściwości i procesów kształtujących zasoby wodne w zlewniach, dla obniżenia strat w razie możliwego wystąpienia suszy. Strategia wyznacza cele i metody działania na lata 2023-2030. Dotyczy działań inwestycyjnych oraz organizacyjnych. Zrównoważone zagospodarowanie wód opadowych pozwoli nie tylko poprawić gospodarkę wodną w mieście, ale również lepiej zaadaptować się do zachodzących zmian klimatu, np. przez wykorzystanie rozwiązań błękitno-zielonej

infrastruktury. Niezbędne jest wdrażanie w skali zlewni, zarówno działań technicznych, jak i nietechnicznych służących kształtowaniu zasobów wodnych, wspartych instrumentami planowania przestrzennego, gospodarowania gruntami i wodami, ochrony ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, a także instrumentami służącymi osiągnięciu celów środowiskowych. Poprawie i przywracaniu naturalnych warunków obiegu wody służyć mają także działania na rzecz wzmocnienia naturalnej retencji, w tym z zastosowaniem rozwiązań technicznych. Głównym celem Strategii jest zrównoważone zagospodarowanie wód opadowych w Poznaniu poprzez rozbudowę i usprawnienie systemów odprowadzania wód opadowych i roztopowych, ze zwiększeniem możliwości retencyjnych zlewni i redukcją ilości zanieczyszczeń trafiających do odbiornika. Działania mają na celu wzmocnienie odporności miasta na susze i adaptację do zmian klimatycznych poprzez prawidłowe gospodarowanie wodami opadowymi na jego terenie.

Przyjęty przez Radę Miasta Poznania w 2019 r. Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Poznania¹, to kolejny dokumentem strategicznym, który uwzględniając specyficzne lokalne uwarunkowania geograficzne, społeczne i gospodarcze miasta zawiera propozycje działań chroniących przed skutkami zmian klimatu. W celu realizacji Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu w zakresie ograniczenia skutków nawałnych opadów i powodzi miejskich, susz oraz burz i silnych wiatrów, jak i zapewnienia bieżącego funkcjonowania systemu gospodarowania wodami opadowymi, w 2022 r. Prezydent Miasta powołał zespół², którego zadaniem jest opracowanie Standardów Retencji dla Miasta Poznania. W projekcie Standardów za priorytet przyjęto zasadę maksymalnego zatrzymania i zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstania. Sformułowano wytyczne do projektowania, przede wszystkim rozwiązań z udziałem błękitno-zielonej infrastruktury, rozumianej jako najbardziej pożądany sposób zagospodarowania wód opadowych na terenie Poznania. Wydział Klimatu i Środowiska rozpoczął prace nad aktualizacją Miejskiego Planu Adaptacji poprzez opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji planu adaptacji do zmian klimatu Miasta Poznania do 2030 r.

Istotnym dokumentem jest również Plan inwestycji gospodarowania wodami opadowymi na terenie miasta Poznania (PIGWO)³. Jednym z podstawowych założeń przy tworzeniu zadań inwestycyjnych jest poprawa działania istniejącego systemu kanalizacji deszczowej z uwzględnieniem ograniczenia skutków powodzi, susz oraz możliwości retencji i ponownego wykorzystania wody opadowej i roztopowej. PIGWO skupia zadania inwestycyjne związane przede wszystkim z retencją służącą odciążeniu istniejących systemów odprowadzania wód opadowych.

Odnosząc się do poruszonego w uzasadnieniu do projektu uchwały działań w zakresie inicjatyw przyrodniczo-kulturowych informuję, że Miasto co roku wykonuje waloryzacje przyrodnicze oraz inwentaryzacje dendrologiczne w celu podjęcia działań związanych z tworzeniem nowych Form Ochrony Przyrody w mieście. W 2023 r. Rada Miasta Poznania

---

¹ Uchwała Nr X/144/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 16 kwietnia 2019 r.

² Zarządzenie Nr 1039/2022/P z dnia 29.12.2022 r. w sprawie powołania zespołu ds. opracowania Standardów Retencji dla Miasta Poznania.

³ Najnowszy Plan inwestycji gospodarowania wodami opadowymi na terenie miasta Poznania obejmuje lata 2023-2027 i stanowi załącznik do uchwały Nr 142/97/V/2022 Zarządu Aquanet S.A. z dnia 9 listopada 2022 r.

podjęła siedem uchwał w sprawie ustanowienia pomników przyrody, łącznie dla 47 drzew. W planach Wydziału Klimatu i Środowiska jest ustanowienie pomników przyrody dla ponad 900 kolejnych drzew, z czego ekspertyzy wykonano już dla ponad 250.

Warto wspomnieć, że tworzenie niektórych form ochrony przyrody pozostaje w kompetencji innych organów. Rezerwat przyrody jest powoływany w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru, a także wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa wielkopolskiego.

Chciałbym też zapewnić, że każdorazowa wycinka drzew i krzewów poprzedzona jest analizą stanu zdrowotnego oraz decyzją właściwego organu. Współczynnik koszenia w ostatnich 3 latach uległ zmniejszeniu z 6 na 3,4. Z roku na rok coraz szerzej praktykowane jest strefowanie obiektów, w celu pogodzenia bioróżnorodności i potrzeb mieszkańców m.in. związanych z rekreacją.

Jeśli chodzi o wartość usług ekosystemowych należy podkreślić, że w chwili obecnej nie ma regulacji prawnych, a prace w tym zakresie są przedmiotem naukowych prac i dyskusji między Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza a Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu.

Warto podkreślić, że powiększanie terenów zieleni i terenów przeznaczonych pod małą retencję nie może odbywać się w oderwaniu od polityki przestrzennej Miasta, która zawarta jest m.in. w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania. Każdorazowo, kiedy podejmowane są decyzje dotyczące przeznaczenia danego terenu, analizowanych jest wiele aspektów wynikających z uwarunkowań danego obszaru, a nie tylko te przyrodnicze. Istotne są również m.in. kwestie własnościowe, kulturowe czy odszkodowawcze. W kontekście istnienia szeregu dokumentów prawnych dotyczących terenów zieleni niezrozumiała jest propozycja wprowadzenia w § 2 projektu uchwały „zharmonizowanego dokumentu” – brak wytycznych, co do jego zakresu i treści może prowadzić do powielania treści obowiązujących już dokumentów, a nawet do wprowadzania rozwiązań będących z nimi sprzecznych.

W odniesieniu do finansowania kierunków działania określonych w § 1, projekt uchwały rekomenduje, żeby w perspektywie kolejnych kilku lat budżetowych osiągnęło ono 1% wydatków budżetu Miasta Poznania. Należy zwrócić uwagę, że na etapie diagnozy, tj. przed przystąpieniem do wyznaczenia kierunków, wskazano środki finansowe niepoparte żadnymi wyliczeniami czy szacunkami. Ujmowane w budżecie Miasta środki powinny wynikać z potrzeb i kalkulacji. W projekcie nie zostało doprecyzowane, czy 1% dotyczy rocznych wydatków budżetu Miasta, czy dotyczy perspektywy wieloletniej, czy 1% ma być liczony w oderwaniu od dochodów Miasta, od wszystkich zadań własnych i zleconych, także dofinansowanych zewnątrz. W ramach budżetu transferowane są środki z budżetu państwa, których Miasto jest tylko płatnikiem np. świadczenia socjalne, rodzinne – w projekcie nie wskazano, czy od nich też przewiduje się naliczenie 1%.

W uzasadnieniu pojawiła się informacja, że w budżecie Miasta na 2024 r. wydatki na cele ochrony przyrody, budowę i modernizację parków i zieleńców, utrzymanie zieleni, ochronę powietrza, wsparcie małej retencji i rozwój błękitno-zielonej infrastruktury są niższe niż

w roku poprzednim. Nie podano jednak żadnych kwot, stąd trudno jednoznacznie ustalić, jakie tytuły wydatków z budżetu zostały wzięte pod uwagę. Sumując chociażby wydatki wymienione powyżej, w 2023 r. była to kwota ponad 90 mln zł, podczas gdy w 2024 r. zaplanowano ponad 120 mln zł. Biorąc pod uwagę wydatki m.in. Zarządu Zieleni Miejskiej, Zarządu Dróg Miejskich, Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, Zarządu Komunalnych Zasobów Lokalowych, Aquanet Retencja, finansowanie zadań z zakresu zachowania i powiększania terenów zieleni prawdopodobnie już obecnie stanowi ponad 1% wydatków Miasta.

Odnosząc się do udziału mieszkańców w procesie decyzyjnym dotyczącym nabywania nieruchomości, należy wskazać, że nabywanie nieruchomości przez Miasto z przeznaczeniem pod obszary zieleni publicznej oraz tereny zieleni pełniące również funkcje retencyjne i tereny zieleni nieurządzonej nie jest jedyną formą ochrony zieleni, a Miasto posiada szereg narzędzi prawnych zapewniających ochronę zieleni, niekoniecznie związanych tylko z nabywaniem gruntów pod ten cel.

Nabywanie nieruchomości do gminnego zasobu, w szczególności takich, które w dokumentach planistycznych Miasta przeznaczone są pod szeroko pojętą zieleni, jest jednym z zadań Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Poznania. Na ten cel, pozyskując nieruchomości w trybie sprzedaży, w okresie ostatnich czterech lat (2020-2023) wydano 49,2 mln zł, co stanowiło 61,95% ogólnej kwoty przeznaczonej w tym okresie na nabycia. Należy również dodać, że w innych trybach (zamiana, nieodpłatne przekazanie) do miejskiego zasobu pozyskano 5,4681 ha gruntów przeznaczonych pod zieleni i zbiorniki retencyjne.

Na bieżąco analizowane są możliwości nabycia do zasobu gminy terenów pod realizację szeroko pojętej zieleni (tj. tereny pod zieleni urządzoną, otwartą, lasy, tereny sportowo-rekreacyjne, place miejskie zbiorniki retencyjne). Obecnie łączna powierzchnia gruntów objętych takim postępowaniem wynosi 133,4 ha o szacowanej wartości blisko 88,0 mln zł. Realizację tych zadań umożliwia m.in. uchwała Nr LXI/840/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 13 października 2009 r. w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami Miasta Poznania. Z tego punktu widzenia proponowana uchwała niewiele wniesie i będzie jedynie powielala obecnie obowiązujące rozwiązania.

Ponadto, zapis dotyczący zapewnienia mieszkańcom Miasta Poznania udziału w procesie decyzyjnym dotyczącym nabywania nieruchomości jest nieprecyzyjny, nie wyjaśnia w żaden sposób, w jakim zakresie miałyby się to odbywać. Udział mieszkańców w procesie przeznaczania nieruchomości pod poszczególne funkcje, w tym pod zieleni publiczną, odbywa się w ramach procedur planistycznych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴. Nabywanie nieruchomości z przeznaczeniem pod zieleni publiczną jest z kolei następstwem przeznaczenia nieruchomości pod taką funkcję w planie miejscowym.

Ponadto należy wskazać, że Miasto zapewnia udział społeczeństwa przy tworzeniu wszystkich planów i programów strategicznych na podstawie ustawy z dnia 3 października

---

⁴ T.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.

2023 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁵.

Podsumowując, wskazane w projekcie uchwały kierunki działania polegające na zachowaniu oraz powiększaniu terenów zieleni i terenów przeznaczonych pod małą retencję są jak najbardziej słuszne, niemniej jednak są one już przedmiotem regulacji wielu wskazanych wyżej aktów prawnych przyjętych i obowiązujących w Poznaniu. Proponowane zapisy projektu uchwały są nieprecyzyjne, co mogłoby powodować wątpliwości interpretacyjne i w konsekwencji utrudnić wprowadzenie ich w życie i realizację zamierzonego celu. W związku z powyższym opiniuję negatywnie przedłożony przez Komitet Inicjatywy Uchwałodawczej Mieszkańców Poznania „Inicjatywa 1%” projekt uchwały w sprawie wyznaczenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Poznania polegających na zachowaniu i powiększaniu terenów zieleni i terenów przeznaczonych pod małą retencję na terenie Miasta Poznania.

Z wyrazami szacunku

Z up. PREZYDENTA MIASTA

Bartosz Guss

Z-CA PREZYDENTA MIASTA POZNANIA

---

⁵ T.j. Dz.U. z 2023 poz.1094 ze zm.